

[Villemoes.]

fra folketingsudvalget, at man har været inde på at drøfte andre former for rammen om dansk liv.

Min partifælle, det ærede medlem hr. Elmquist, har talt om den højtærede statsministers forhandlingsevne, og også jeg anerkender og beundrer den højtærede statsministers forhandlingsevne i de sidst forløbne måneder, men medens det ærede medlem hr. Elmquist sagde, at efter hans formening ville den højtærede statsministers forhandlingsevne, skønt den var enestående, næppe have været så god, at han også ville have været i stand til at forhandle sig til rette med repræsentanterne for partierne om en grundlov på baggrund af tokammersystemet, må jeg sige, at jeg sætter den højtærede statsministers forhandlingsevner nogle grader højere. Men det er jo historie, det er overstået.

Det, vi nu står overfor her i det høje landsting, er en drøftelse af det foreliggende forslag. Baggrunden for et tokammersystem, som de allerfleste lande har, og som vi her i Danmark også har haft siden grundlovens givelse for ca. 103 år siden — og man kan sige, at der ikke er andre lande, der, i alt fald efter den første verdenskrig, har haft en så frisindet grundlov som Danmark —, har alle dage været, også i de mange store lande, der fortsat har tokammersystem, at et lovforslag skal prøves og overvejes bedst muligt, idet flere offentlige rigsdagsmøder må antages at kunne danne baggrund for de mest modne beslutninger.

Efter min formening er nogle dages frist mellem vedtagelsen i det ene kammer og forelæggelsen og forhandlingerne i det andet kammer af betydning for, at interesserede borgere og organisationer kan få lejlighed til at fremsætte kritik, ønsker o. s. v. Jeg hører til dem, der er klar over, at rigsdagens arbejdsform i øjeblikket er utilfredsstillende, deri er jeg ganske enig med den højtærede statsminister, men jeg havde gerne set, at man havde kunnet fortsætte med en rigsdag med to kamre, men det er altså et stort flertal her på rigsdagen imod.

Jeg forstod på den ærede konservative ordfører (Halfdan Hendriksen), at det konservative folkeparti ville have lagt megen vægt på, at tokammersystemet bibeholdtes. Ja, man har altid haft en vis sympati for

det, men man har afgjort ikke haft noget at have den i.

Det var sådan i 1915, at den daværende socialdemokratiske folketingsmand og senere minister Borgbjerg med salmisten kunne sige, efter at man var kommet til vejs ende og var blevet enig om den grundlov, vi dengang fik ændret i demokratisk retning med lige vilkår for alle: Hvad skal jeg sige, mine ord vil ikke meget sige! Nu forstår jeg, at det konservative folkeparti hellere ville have haft det på den måde, og jeg glædede mig også over de udtalelser, som det radikale venstres ordfører, det ærede medlem hr. P. N. Petersen (Røjle), fremsatte i går. Der var deri tanker af en sådan art, at det kunne have haft interesse at drøfte dem nærmere. Det var tanker til overvejelse, som imidlertid ikke vil nå længere. Hvad man vil gøre i det kommende udvalg, kan jeg ikke vide det mindste om. Skal man ændre grundloven, er det selvfølgelig givet, at det gælder om, at så mange grupper som muligt når til enighed. I modsat fald vil det naturligvis blive særdeles vanskeligt at opnå de 45 pct. vælgertilslutning ved den følgende folkeafstemning, som dog sluttelig skal afgøre grundlovsforslagets skæbne. Jeg mener, at de udtalelser, som det ærede medlem hr. P. N. Petersen (Røjle) fremsatte, afgjort gav stof til eftertanke.

Jeg erkender, at der i det foreliggende forslag er en række forbedringer, men der er altså også bestemmelser, som jeg ikke synes om, og som jeg, som de foreligger for det høje landsting i dette øjeblik, ikke kan stemme for. Jeg tænker på, at der ikke er det henholdende moment, som jeg kunne ønske, med andre ord: en bestemmelse om udsættende veto.

I forslaget § 42, stk. 1, er der ganske vist fastsat en regel om, at en trediedel af folketingets medlemmer kan begære folkeafstemning om et lovforslag. I henhold til stk. 4 i samme paragraf kan et lovforslag bortfalde, når — jeg citerer — „et flertal af de i afstemningen deltagende folketingsvælgere, dog mindst 30 pct. af samtlige stemmeberettede, har stemt mod lovforslaget“. I stk. 5 er der nævnt en række særdeles vigtige love som undtagelser fra, hvad der kan komme ud til folkeafstemning. Det er de økonomiske lovforslag, finanslov o. s. v., og det kan nok ikke være anderledes, men er dette tilstrækkeligt klart og distinkt affattet? Kan